

Συνέντευξη του Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα στο Πρακτορείο Ειδήσεων Ρομφαία

Απαντώντας στις ερωτήσεις του Ελληνικού Εκκλησιαστικού Πρακτορείου Ειδήσεων Ρομφαία ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας, αναφέρθηκε σε ορισμένα θέματα, που αφορούσαν στις διορθόδοξες σχέσεις, την κατάσταση στη Μέση Ανατολή και την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας.

1) Στις αρχές το περασμένου Δεκεμβρίου εορτάστηκε στη Μόσχα η επέτειος για την ανασύσταση του Πατριαρχικού θεσμού της Εκκλησίας της Ρωσίας. Σεβασμιώτατε, τι αποτελέσματα είχαν αυτοί εορτασμοί, και ποιο μήνυμα έστειλαν στο παγκόσμιο γίγνεσθαι;

Οι πανηγυρικές εκδηλώσεις στη Μόσχα ήταν αφιερωμένες στην ανάμνηση της 100^{ης} επετείου από την έναρξη της Πανρωσικής Κληρικολαϊκής Συνόδου 1917-1918 και των κυρίων ιστορικών αποφάσεων αυτής περί επανασυστάσεως του Πατριαρχικού Θεσμού στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας και περί εκλογής στον Πατριαρχικό Θρόνο του Μητροπολίτη Τύχωνος, ο οποίος ανακηρύχθηκε Άγιος και Ομολογητής από την Εκκλησία μας.

Η σημασία αυτών των γεγονότων υπερβαίνει τα όρια της εσωτερικής ζωής της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας. Στη Σύνοδο του 1917 μετείχαν οι κορυφαίοι εκπρόσωποι των Ορθόδοξων Εκκλησιών Σερβίας και Ρουμανίας, συμπεριλαμβανομένου και του μέλλοντος Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Νικοδήμου. Ίσως, κατόπιν επιδράσεως της Συνόδου στη Μόσχα το έτος 1920 επανασυστάθηκε το Πατριαρχείο στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Σερβίας και το έτος 1925 Πατριαρχείο ανακηρύχθηκε και η Ρουμανική Εκκλησία.

Με αφορμή τη μνήμη των μεγάλων γεγονότων του 1917 στη Μόσχα προσήλθαν αντιπροσωπευτικές αποστολές από όλες σχεδόν τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες με επικεφαλής των περισσότερων εκ των οποίων τους ίδιους τους Προκαθημένους.

Το βασικό δε μήνυμα των γενομένων εορτασμών στο έξωθεν κόσμο, καθώς νομίζω, ήταν η ενότητα της Αγίας Ορθόδοξου Εκκλησίας, η οποία άντεξε παρά τα χτυπήματα των πρωτοφανών σκληρών δοκιμασιών της περασμένης εκατονταετίας, επαληθεύοντας έτσι την επαγγελία του Θεού Ιδρυτού της: «*Οικοδομήσω μου την ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. 16.18). Τη Ρωσική επανάσταση ακολούθησαν οι απηνείς διωγμοί κατά της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας και η καταστροφή για τους λαούς της Ρωσίας. Από την τραγική ιστορία του 20 αι. οι συμπατριώτες μας και οι επερχόμενες γενιές οφείλουν να πάρουν διδάγματα: οι απόπειρες κατασκευής του επί γης Παραδείσου χωρίς τον Θεό θα συνεπάγονται σοβαρές και ενίοτε καταστροφικές για τους ανθρώπους επιπτώσεις.

2) Πως σχολιάζετε την απουσία από τους εορτασμούς του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου και του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου.

Βεβαίως, και θέλαμε να έχουμε κοντά μας στους εορτασμούς με αφορμή την 100^η επέτειο επανασυστάσεως του Πατριαρχείου στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας τους Προκαθημένους των Ορθόδοξων Εκκλησιών Κωνσταντινουπόλεως και Ελλάδος.

Αυτή η επέτειος έχει τόσο χαρμόσυνες, όσο και θλιβερές πτυχές, άλλωστε πριν ακριβώς από 100 χρόνια κατά των πιστών στην Πατρίδα μας εξαπολύθηκαν οι μεγάλης κλίμακος διωγμοί. Περί του Σώματος της Εκκλησίας λέγει σχετικά ο Απόστολος Παύλος: *«Εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη»* (Α΄Κορ. 12.26). Η ομολογιακή διακονία του Αγίου Πατριάρχου Τύχωνος και ο αγώνας των νεοφανών μαρτύρων αποτελούν κτήμα όλου του πληρώματος της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Κρίμα, που οι περιστάσεις δεν επέτρεψαν στον Παναγιώτατο Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο ούτε στον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών κ.κ. Ιερώνυμο να μεταβούν στη Μόσχα. Και όμως όλα αυτά δεν μειώνουν την αγάπη μας έναντι της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Μητρός Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Στην Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας της Ρωσικής Εκκλησίας το Μήνυμα του Πατριάρχου Βαρθολομαίου προηγήθηκε όλων των προσφωνήσεων των Προκαθημένων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών.

3) Στους εορτασμούς είχαμε και την συμμετοχή εκπροσώπων της εκκλησίας της Βουλγαρίας. Πώς βλέπετε την παρέμβασή της Εκκλησίας της Βουλγαρίας με την λεγόμενη σχισματική "Μακεδονική Εκκλησία" και ποια η θέση της Μόσχας πάνω στο ζήτημα.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας προβληματίζεται έντονα για την πορεία της Ορθοδοξίας στη γη της αρχαίας Αχρίδος, από την οποία κατά το 10 αι. προερχόμενοι ιεραπόστολοι κατέστησαν τους προγόνους μας κοινωνούς της Αγίας Ορθοδόξου πίστεως και του θησαυροφυλακίου των Σλαβικών Γραμμάτων και Πολιτισμού. Επομένως, πολύ σημαντικό είναι οι Ορθόδοξοι χριστιανοί, κάτοικοι αυτού του τόπου σήμερα και κληρονόμοι των μεγάλων ηγετών του παρελθόντος, να επανέλθουν στην κανονική κοινωνία με όλη την Ορθοδοξία.

Είμαστε ενήμεροι για το ενδιαφέρον, το οποίο επιδεικνύει η Ορθόδοξη Εκκλησία της Βουλγαρίας για το «Μακεδονικό» εκκλησιαστικό πρόβλημα. Παράλληλα, είμαστε πεπεισμένοι ότι η διευθέτηση του «Μακεδονικού» εκκλησιαστικού ζητήματος οφείλει να γίνεται εντός του κανονικού πλαισίου, κάτι το οποίο δεν νοείται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη στη διαδικασία αυτή ο πρωταρχικός ρόλος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Σερβίας, από την οποία προ μιας πενήκονταετίας αποσχίσθηκε η «Μακεδονική Εκκλησία».

4) Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Donald Trump αναγνώρισε την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ. Πιστεύετε ότι αυτό θα δημιουργήσει προβλήματα στο status quo των ιερών προσκυνημάτων, αφού ήδη η απόφαση έχει προκαλέσει διχασμό τόσο στην περιοχή όσο και διεθνώς;

Η Ιερουσαλήμ είναι η ιερή πόλη για τις τρεις παγκόσμιες θρησκείες. Και μάλιστα είναι μια πόλη με πάρα πολύ περίπλοκη ιστορία και καθόλου εύκολη πορεία. Εξίσου καθόλου εύκολο τυγχάνει και το καθεστώς πολλών ιερών προσκυνημάτων, τα οποία ευλαβούνται τόσο από Χριστιανούς, όσο και από τους Ιουδαίους και τους Μουσουλμάνους. Επί παραδείγματι, ο Πανάγιος Τάφος είναι εκ των πραγμάτων διαιρεμένος μεταξύ των διαφόρων χριστιανικών ομολογιών, οι οποίες ιστορικά είχαν τις έδρες τους στην Ιερουσαλήμ. Οι Ορθόδοξοι, οι Ρωμαιοκαθολικοί, οι Αρμένιοι, οι Αιθίοπες, οι Κόπτες και οι Συρο-Ιακωβίτες έχουν παρεκκλήσια σε αυτό τον Ναό και την ιδική τους ώρα προσευχής εντός του Ιερού Κουβουκλίου. Ταυτόχρονα τα κλειδιά του Ναού, όπως τυγχάνει γνωστόν, τά έχουν επί αιώνες οι μουσουλμάνοι. Στη θέση το ιερού για τους Ιουδαίους αρχαίου Ναού του Σολομώντος εδώ και χίλια και πλέον χρόνια ευρίσκονται τα μουσουλμανικά τεμένη **αλ-Ακσά** και ο **Θόλος του Βράχου**, με το τελευταίο να είναι από τα μεγαλύτερα προσκυνήματα για τους οπαδούς του Ισλάμ.

Τις τελευταίες δεκαετίες στην Ιερουσαλήμ μεταξύ των Χριστιανών, των Μουσουλμάνων και των Ιουδαίων έχουν διαμορφωθεί λίγο-πολύ ειρηνικές σχέσεις, αλλά όπως γνωρίζουμε, δεν ήταν

πάντοτε έτσι. Η σχετική εκείνη η ηρεμία στην πόλη, η οποία διατηρείτο μέχρι σήμερα, οφειλόταν στη συγκεκριμένη ισορροπία των δυνάμεων και συμφερόντων. Η διαταραχή αυτής της ισορροπίας δύναται να οδηγήσει σε αγανάκτηση, την οποία, δυστυχώς, ήδη παρατηρούμε, και να επηρεάσει αρνητικά το μοναδικό χαρακτήρα της Ιερουσαλήμ ως πόλεως με ειρηνική συμβίωση των τριών Αβρααμικών θρησκειών. Ελπίζω να μην συμβεί κάτι τέτοιο.

5) Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ρωσίας απέρριψε τις αποφάσεις της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Κρήτης. Πιστεύετε ότι μία τέτοια απόφαση δεν θα διαταράξει την ενότητα της παγκόσμιας Ορθοδοξίας;

Η συγκληθείσα τον περασμένο Δεκέμβριο Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας δεν απέρριψε αλλά ούτε προσέθεσε κάτι ουσιαστικά καινούργιο στη θέση της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας έναντι της Συνόδου της Κρήτης, την οποία τη θέση σε βασικές γραμμές την είχε διατυπώσει η Ιερά Σύνοδος ακόμη τον Ιούλιο του 2016. Αδυνατούμε να αποδώσουμε στη Σύνοδο αυτή εκείνο το καθεστώς (status) υπό την οποία, όπως ελπίζαμε πάντες εμείς, όφειλε να συγκληθεί, διότι πραγματοποιήθηκε σε παραβίαση της καθιερωμένης αρχής ομοφωνίας όλων των κοινώς ανεγνωρισμένων κατά τόπους αυτοκεφάλων Εκκλησιών. Οι μερικές κατά τόπους Εκκλησίες ζητούσαν την αναβολή της Συνόδου και αργότερα, όταν η έκκληση τους αυτή δεν εισακούσθηκε, απείχαν αυτής. Ως εκ τούτου αδυνατούμε να βλέπουμε τις ειλημμένες στην Κρήτη αποφάσεις ως έχουσες πανορθόδοξη σημασία ή ως δεσμευτικές για όλες τις Ορθόδοξες Εκκλησίες.

Οι διάφορες κατά τόπους Εκκλησίες κατά τρόπο διαφορετικό αξιολογούν την Σύνοδο στην Κρήτη, εν τούτοις είμαι πεπεισμένος και μπορώ να πω ότι το ζήτημα τούτο δεν μας χωρίζει, ούτε μας εμποδίζει να έχουμε κοινωνία και να συλλειτουργούμε. Η απόδειξη αυτών ήταν μεταξύ άλλων οι γενόμενοι τον περασμένο Δεκέμβριο στη Μόσχα εορτασμοί με αφορμή την επέτειο 100 ετών από την επανασύσταση του Πατριαρχείου στη Ρωσική Εκκλησία, όπου συμμετείχαν οι Προκαθήμενοι και εκπρόσωποι σχεδόν όλων των αυτοκεφάλων Εκκλησιών. Πεποίθησή μου είναι ότι, ανεξαρτήτως της στάσεώς μας έναντι της Συνόδου στην Κρήτη, ως κατά τόπους Εκκλησίες οφείλουμε να προωθούμε την πανορθόδοξη συνεργασία και στο περαιτέρω, άλλωστε μόνο με κοινές προσπάθειες μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις υφιστάμενες ακόμη μεταξύ μας διχογνωμίες και να ενισχύουμε την ενότητα της Αγίας Ορθόδοξου Εκκλησίας.

6) Κλείνοντας Σεβασμιώτατε θα θέλαμε ένα σχόλιο για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην Ουκρανία, αλλά και πώς πιστεύετε ότι θα υπάρξει ειρήνη στην περιοχή.

Για τους Ορθόδοξους χριστιανούς της Ρωσίας και της Λευκορωσίας δεν είναι μια ξένη χώρα η Ουκρανία. Το Κίεβο είναι λίκνο της Ρωσικής Ορθοδοξίας και η πλέον παλαιότερη έδρα της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας. Με βαθιά συμπάθεια παρακολουθούμε τα τεκταινόμενα στη χώρα αυτή: την αστάθεια, την ένοπλη σύγκρουση στο Ντομπάς και την, εξαιτίας αυτής, ριζοσπαστικοποίηση του πολιτικού κλίματος. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας είναι η μεγαλύτερη ομολογία της χώρας. Παραμένει εκτός πολιτικής και υποστηρίζει ουδεμία από τις εμπλεκόμενες πλευρές της συγκρούσεως. Αυτό της επιτρέπει να διατηρεί το ειρηνευτικό της δυναμικό, το οποίο πραγματικά ενώνει την Ουκρανία. Όμως σήμερα στην Ουκρανία καταβάλλονται προσπάθειες να εξαναγκάσουν την κανονική Εκκλησία να ενωθεί με τη σχισματική οντότητα.

Για φαντασθείτε, επί παραδείγματι, τι θα γινόταν, εάν οι αρχές της Ελλάδος ως σκοπό τους θα έθεταν τη συνένωση της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ελλάδος με μια από τις εγχώριες αντικανονικές οντότητες και στα πλαίσια αυτά, ας πούμε, με βία και υποστήριξη της Αστυνομίας να παραχωρούσαν Ναούς της κανονικής Εκκλησίας στην Ελλάδα στους λεγόμενους «παλαιοημερολογίτες», επικαλούμενες τη δήθεν σχετική επιθυμία μερίδας των πιστών; Αυτό ακριβώς το ζούμε σήμερα στην Ουκρανία και, ακόμη περισσότερα, στην Ουκρανία γίνονται

απόπειρες νομιμοποίησης αυτής της διαδικασίας με την υιοθέτηση νομοσχεδίων, τα οποία να εισάγουν διάκριση σε βάρος των πιστών της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας.

Πίσω από την προσπάθεια δημιουργίας της λεγομένης «ενιαίας τοπικής εκκλησίας» στην Ουκρανία κρύβεται ακόμη μια άλλη απειλή. Και τόσο οι υπέρμαχοι αυτού του σχεδίου, όσο και οι εκπρόσωποι της Ουκρανικής Ελληνοκαθολικής Εκκλησίας αρχίζουν να ομιλούν άμεσα για το σκοπό, τον οποίο επιδιώκουν με αυτή την αναγκαστική συνένωση των Ορθοδόξων της Ουκρανίας και ο οποίος είναι η συνένωσή τους με την Ελληνοκαθολική ουνία. Δεν πρέπει να υποτιμήσουμε την επίδραση της Ελληνοκαθολικής Εκκλησίας στην κατάσταση της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Ουκρανία, παρά τον κρυφό χαρακτήρα της. Έχετε ακούσει για το αίτημα, το οποίο υπέβαλε πέρυσι στον Παναγιώτατο Πατριάρχη Βαρθολομαίο η Ουκρανική Βουλή, ζητώντας την χορήγηση του αυτοκεφάλου; Όλοι όσοι ανέλαβαν την πρωτοβουλία υποβολής του έν λόγω αιτήματος είναι γνωστοί και περισσότεροι εξ αυτών είναι ουνίτες.

Κατά την πρόσφατη συνάντηση με εκπροσώπους της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας ο Παναγιώτατος Πατριάρχης Βαρθολομαίος τόνισε ότι τα προβλήματα της εκκλησιαστικής ενότητας λύνονται αποκλειστικά στα κανονικά πλαίσια, και όχι με πολιτικές μεθόδους. Την ίδια θέση ακολουθούν και οι Προκαθήμενοι των λοιπών κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, οι οποίοι επανειλημμένως εξέφρασαν την υποστήριξή τους προς την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας. Βασική απειλή για τη διομολογιακή ειρήνη στην Ουκρανία αποτελεί η παρέμβαση των πολιτικών στα εσωτερικά της Εκκλησίας. Είμαστε ευγνώμονες στους Ορθοδόξους μας αδελφούς που βλέπουν την απειλή αυτή για την Ορθοδοξία στην Ουκρανία και τους παρακαλούμε να προσεύχονται για την επιστροφή της ειρήνης και αμοιβαίας κατανόησης στη χώρα αυτή.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/47694/>